

19.11.2015

Pariisin ilmastoneuvottelut: Tietopaketti kynnyksymyksistä

Sisällys

1 YK:n ilmastoneuvotteluiden historia	1
2 Lähtökohdat Pariisin neuvotteluille	2
3 Eri maiden ilmastositoumukset	2
3.1 Maantieteellinen kattavuus	2
3.2 Sitoumusten kunnianhimo	3
4 Nousevat teollisuusmaat ja kehitysmaat	4
4.1 Kiinan, Intian ym. kehittyvien teollisuusmaiden vastuu	4
4.2 Kehitysmaiden ilmastorahoitus	5
5 Hiilen hinnoittelu	6
5.1 Hiilivuodon käsite	8
5.2 Päästökaupan toimintaperiaate	8
6 Hiilinielut ja biomassat	8
7 EK:n odotukset Pariisin kokoukselle	9
8 EK Pariisissa ja asiantuntijoidemme yhteystiedot	11
9 Tietolähteitä verkossa	12

1 YK:n ilmastoneuvotteluiden historia

Pariisin ilmastokokous COP21 (21st Conference of Parties) järjestetään Pariisissa 30.11.–11.12.2015. Se on YK:n ilmastopuitesopimuksen 21. osapuolikokous, joka järjestetään vuosittain marras-joulukuussa.

YK:n ilmastopuitesopimus (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) perustettiin Rion kokouksessa vuonna 1992 ja se astui voimaan 21.3.1994. Sen on ratifioinut 196 maailman maata, jotka myös osallistuvat näihin vuosittaisiin osapuolikokouksiin ja vastaavat niiden yksimielisistä päätöksistä.

Kiotossa vuonna 1997 saavutettiin historiallinen ilmastopuitemuoto eli ns. Kioton pöytäkirja:

- Kioton pöytäkirja astui voimaan vuonna 2005, kun sen oli ratifioinut tarpeeksi monta teollisuusmaata (Annex I -maat) kattamaan yli 55 % maailman kasvihuonekaasupäästöistä. Kuitenkaan esim. Yhdysvallat ei ole ratifioinut Kioton pöytäkirjaa.
 - Tavoitteena oli vähentää päästöjä maailmanlaajuisesti siten, että ajanjaksolla 2008–2012 (1. velvoitekausi) ne olisivat keskimäärin 5,2 % vuoden 1990 tasoa alemmat.

19.11.2015

- Pöytäkirjan sitovat päästövähennystavoitteet koskivat vain teollisuusmaita.
- Pöytäkirja sisältää myös paljon kaikkia osapuolia koskevia toimia, kuten päästöjen seurannan ja kansallisten päästövähennysohjelmien laadinnan.
- Kioton 2. velvoitekaudella (2013–2020) on mukana enää EU ja muutamia muita Euroopan maita sekä Australia. Muun muassa Japani, Venäjä ja Kanada jättäytyivät pois.
 - Kioton 2. kauden sopimuksen ratifiointi on yhä kesken. Prosessia on EU:n osalta hämmentänyt Puolan tuore ilmoitus siitä, että se kieltäytyy ratifioinnista ja estää näin jäsenmaiden yksimielisyyden. Kehitysmaat ovat puolestaan korostaneet, että niiden osallistuminen sitovaan Pariisin-sopimukseen edellyttäisi, että teollisuusmaat ovat ratifioineet Kioton 2. kauden sopimuksen.

2 Lähtökohdat Pariisin neuvotteluille

Pariisissa on tarkoitus sopia kaikkia 196 maata koskevasta, vuonna 2020 voimaan astuvasta maailmanlaajuisesta ilmastopuotesopimuksesta. Tavoitteena on rajoittaa ilmaston lämpeneminen korkeintaan kahteen asteeseen, jota pidetään rajana hallitsemattomien vaikutusten aiheutumiselle (esimerkiksi myrskyt, tulvat, jäätiköiden sulaminen, ylipäänsä säiden ääri-ilmiöt).

Kuluvan vuoden aikana yli 160 maata on antanut oman aiotun ilmastositoumuksensa (intended national determined contribution, INDC), jotka muodostavat lähtökohdan Pariisin ilmastopuotesopimuksesta käytäville neuvotteluille. Lue tarkemmin luvusta 3.

Pariisin sopimustekstiä on valmisteltu kuluvan vuoden aikaan useissa virkamieskokouksissa, joista viimeinen oli lokakuun lopussa Bonnissa. Sen tuloksena saatiin kaikkien osapuolten hyväksymä pohjateksti varsinaisiin Pariisin neuvotteluihin. Teksti laajeni kuitenkin 20 sivusta noin 60 sivuun sisältäen lukuisia vaihtoehtoisia kirjauksia heijastellen eri osapuolien neuvottelutavoitteita.

Pariisissa vaaditaankin paljon kompromisseja, jotta sopu syntyisi. Jo ennen Pariisia näistä kompromisseista on mahdollisuus käydä keskustelua muun muassa ns. Ministerial Pre-COP -kokouksessa Pariisissa 8.–11.11. ja G20-kokouksessa Turkissa 15.–16.11.

Pariisissa valtioita edustavat niin valtionpäämiehet (avauspäivänä) kuin neuvottelevat virkamiehet, joilla on vain ensimmäinen viikko aikaa löytää sopu teksteistä. Jälkimmäisellä viikolla siirrytään ympäristöministerien vetovastuuseen. Neuvottelujen lopputuloksen pitäisi olla selvillä jo ke 9.12., jotta sopimustekstin eri kieliversiot yms. saadaan YK:n ilmastopuotesopimuksen jäsenvaltioiden hyväksyttäväksi pe 11.12. Aikataulu on siis erittäin kunnianhimoinen ja haastava. Tässä on merkittävä ero esimerkiksi Kööpenhaminan kokoukseen, jossa valtionpäämiehet saapuivat paikalle vasta kokouksen lopuksi. Tällä kertaa on tarkoitus että heti aluksi saadaan poliittista ohjausta, jonka mukaisesti keskusteluja voidaan käydä ja yksityiskohtia hioa ja tällä toivotaan olevan vaikutusta siihen, että kompromisseja ja ratkaisuja ehditään löytää.

3 Eri maiden ilmastositoumukset

3.1 Maantieteellinen kattavuus

Tähän mennessä 165 maata on antanut YK:lle Pariisia varten päästövähennyksiä koskevan ns. aiotun ilmastositoumuksensa (intended national determined contribution, INDC). Ne kattavat yli 90 pro-

19.11.2015

senttia globaalipäästöistä. Mukana ovat EU:n lisäksi mm. Kiina, USA, Kanada, Venäjä, Japani ja Australia. Useita öljyntuottajamaita puuttuu vielä sitoumusten antaneiden joukosta. Maantieteellisen kattavuuden osalta ollaan kuitenkin siis pitkällä. EU:ssa on pidetty kansainvälisen ilmastopöytäkirjan kriteerinä sitä, että Pariisin päästövähennyssitoumukset kattaisivat vähintään 80 prosenttia maailman päästöistä.

3.2 Sitoumusten kunnianhimo

Yllä kuvatut 165 maan ilmastositoumukset jäävät kunnianhimon tasoltaan liian alhaisiksi, sillä ne riittäisivät rajoittamaan maapallon lämpenemistä vain noin 2,7 asteeseen vuosisadan loppuun mennessä (YK:n tavoite max 2 asteen lämpeneminen).

Haasteena on myös se, että eri maiden ilmastotavoitteet eivät ole keskenään vertailukelpoisia. YK on näet antanut 196 jäsenmaalleen vapaat kädet itse määrittellä omien ilmastolupaustensa sisältö sekä tavoitteen muoto (*absoluuttinen / ohjeellinen / toimenpidelistaus*, tavoitetaso, tavoitevuosi, vertailuvuosi jne.).

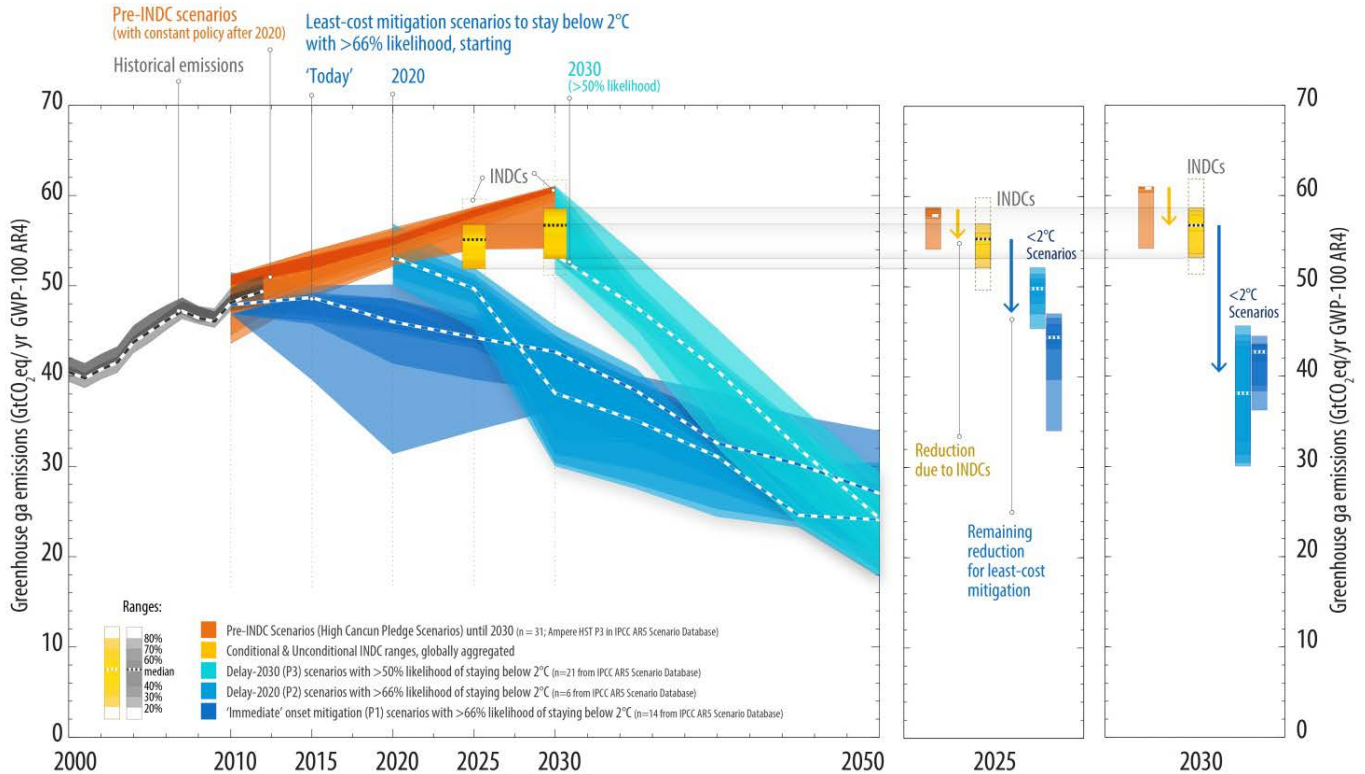
EU on asettanut omaksi ilmastotavoitteekseen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä absoluuttisesti vähintään 40 % vuoteen 2030 mennessä (vertailuvuotena vuoden 1990 päästötaso). Tämä sitoumus annettiin kaikkien EU-jäsenmaiden päätöksellä Eurooppa-neuvostossa lokakuussa 2014. Samalla linjattiin, että EU voi vielä tarkistaa 2030-tavoitteitaan Pariisin ilmastokokouksen jälkeen. EU on myös ajanut kansainväliseen ilmastopöytäkirjaan viiden vuoden välein tehtävää tavoitteiden tarkastamista, jotta kansallisia sitoumuksia voidaan päivittää (kiristää) ilmastomallinnusten tulosten vaatimusten mukaan.

EU:n tavoite on muihin maihin verrattuna erittäin kunnianhimoinen:

- **Sitovuus:** EU:n tavoite on laillisesti sitova eli se jyvitetään jäsenmaille niitä sitoviksi velvoitteiksi. Tämä ns. taakanjako tapahtuu vuoden 2016 alkupuoliskolla. Sen sijaan Euroopan ulkopuolella monien maiden tavoitteet ovat ohjeellisia ja kehitysmaiden tapauksessa yleensä myös ehdollisia esimerkiksi saatavan ilmastorahoituksen, teknologisen tuen yms. suhteen.
- **Vähennysprosentti:** Muiden maiden vähennysprosentit ovat pääsääntöisesti EU:n 40 %:n velvoitetta pienempiä. Esimerkiksi Yhdysvallat on asettanut vähennysprosentiksi 26–28 (vertailuvuosi 2005). Sen **tavoitevuosi** on tosin 2025, kun EU tähtää vuoteen 2030, mikä hieman tasaa kunnianhimon tasoja. Kiinan aikomus on kääntää päästöt laskuun vuoteen 2030 mennessä (päästöintensiteetin pienentäminen 60–65 % v. 2005 verrattuna), siihen saakka päästöjen arvioidaan/sallitaan siis absoluuttisesti kasvavan.
- **Vertailuvuosi:** EU:n 40 % vähennys on erityisen tiukka, koska sen vertailuvuotena on 1990. Useimpien muiden maiden sitoumuksissa vertailuvuosi on paljon myöhäisempi (2005 / 2010 / 2013), jolloin päästöt ovat näissä maissa yleensä olleet suurempia kuin vuonna 1990.

19.11.2015

Kaavio: Arvio 147 maan 1.10.2015 mennessä jättämien ilmastositoumusten (INDC) yhteisvaikutuksista

Lähde YK: http://unfccc.int/focus/indc_portal/items/9240.php

4 Nousevat teollisuusmaat ja kehitysmaat

4.1 Kiinan, Intian ym. kehittyvien teollisuusmaiden vastuu

EU:n kasvihuonekaasupäästöt ovat laskeneet jo alle 10 %:iin globaaleista päästöistä ja lasku jatkuu arviolta 4-5 %:iin vuoteen 2030 mennessä. Samoin Yhdysvaltojen päästöt ovat olleet jo jonkun aikaa laskusuunnassa johtuen mm. liuskekaasun tuotannosta, mikä korvaa kivihiilen käyttöä.

Samanaikaisesti Kiinan päästöt ovat moninkertaistuneet ja Kiina vastaa yksin jo noin neljänneksestä maailman päästöistä (jo ennen uusinta tietoa Kiinan päästötilastojen puutteellisuudesta, joka on tuomassa Saksan valtion verran päästöjä lisää). Myös Intian päästöt ovat noususuunnassa. Näin olleen suurten kehittyvien maiden on kannettava oma vastuunsa päästövähennystalkoissa tai muuten globaalin ilmastomuutoksen hillintää jää haaveeksi.

19.11.2015

Suurimmat kiistakysymykset Pariisissa:

- Miten kunnianhimoisia päästövähennyssitoumuksia nousevat teollisuusmaat asettavat. Ennen Pariisia on annettu seuraavia lupauksia:
 - Kiina: päästöintensiteetin (päästöt suhteessa BKT:hen) lasku 60–65 % vuoteen 2030 mennessä (vertailuvuosi 2005). Tämä tarkoittaa päästöjen absoluuttisen tason kääntymistä laskuun 2030 tienoilla.
 - Brasilia: 37 % absoluuttiset päästövähennykset v. 2025 mennessä (vertailuvuosi 2005).
 - Intia: päästöintensiteetin lasku 33–35 % vuoteen 2030 mennessä (vertailuvuosi 2005).
 - Venäjä: 25–30 % päästövähennys v. 2030 mennessä (vertailuvuosi 1990). Tämä tavoitetaso mahdollistaa Venäjän jopa kasvattaa päästöjään nykytilasta.
- Missä määrin ne osallistuvat köyhempien ja haavoittuvaisimpien kehitysmaiden rahoittamiseen (ns. ilmastorahoitus). Tässä asiassa Kiina avasikin jo pelin myönteisesti lupaamalla 3 mrd dollarin panostusta ilmastorahastoon.

4.2 Kehitysmaiden ilmastorahoitus

Kehitysmaille myönnettävä ilmastorahoitus on hankalimpia neuvottelukysymyksiä, josta sopiminen jäänee Pariisissa viime metreille. Siitä voi jopa muodostua vaa'ankieli, jonka myötä koko ilmastopimus syntyy tai kaatuu.

Vuonna 2009 Kööpenhaminan ilmastokokouksessa rikkaat maat (Kioton pöytäkirjan Annex I - teollisuusmaat) sitoutuivat a) tukemaan kehitysmaita 30 miljardilla dollarilla vuoteen 2012 mennessä ja b) kasvattamaan vuosittaisen rahoituksen 100 miljardiin vuoteen 2020 mennessä. Pariisissa keskustellaan b)-kohdan lisäksi erityisesti uuteen ilmastopimukseen sisältyvästä vuoden 2020 jälkeisestä ilmastorahoituksesta. Myönteistä on Kiinan ilmoittautuminen ilmastorahoituksen maksajien joukkoon, kuten edellä todettiin.

Suurimmat kiistakysymykset Pariisissa:

- Kehitysmaat toivovat, että niille annettava ilmastorahoitus tulisi kokonaisuudessaan rikkaiden valtioiden budjettirahoituksena eli "riihikuivana rahana". Tämä ei kuitenkaan ole realistista muun muassa valtiontaloudellisista syistä.
- Suurimmat ilmastorahoittajat (läntiset teollisuusmaat) sopivat alkusyksystä toimintamallista, jonka mukaan osa kehittyville maille vuoteen 2020 luvatussa 100 mrd dollarin ilmastorahoituksesta voitaisiin suorittaa länsimaiden cleantech-investointien muodossa. Pariisissa selvittää, onko tämä kehittyvien maiden näkökulmasta hyväksyttävä kompromissi.

Tätä yksityistä rahaa tarvitaan, jotta kehitysmaarahoituksen kokonaisvolyymi on mahdollista saavuttaa. Yritysten investoinneilla on myös myönteisiä vaikutuksia kehitysmaiden kansantalouteen, infrastruktuuriin ja työpaikkoihin.

Suomessa kehitysmaiden ilmastorahoitus hoituu muun muassa Finnfundin kautta, jonka riskirahoitus ja investointilainatoiminta ovat hyvä siemenraha suomalaisyritysten cleantech-investoinneille. Toki vain osa Finnfundin rahoituksesta ja sen mahdollistamista investoinneista on ilmastorahoituksen alle luettavaa.

19.11.2015

5 Hiilen hinnoittelu

Hiilidioksidipäästöjen hinnoittelulla tarkoitetaan sitä, että päästöjen aiheuttaja (kuluttaja tai yritys) maksaa hiilidioksidipäästöstä hinnan. Tämä kannustaa tekemään päästövähennyksiä esimerkiksi tehostamalla energian käyttöä tai lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä.

Ideaalitilanteessa hiilen hinnoittelu tapahtuisi globaalisti ja päästöjen kustannusvaikutus olisi kaikkialla maailmassa yhtä suuri. Tämä vähentäisi hiilivuodon riskiä eli tuotannon (päästöjen) siirtymistä alempien ilmastokustannusten maihin (ks. kohta 5.1). Maailmanlaajuisella hiilimarkkinalla päästövähennysoimet ohjautuisivat sinne, missä ne ovat edullisimmin toteutettavissa.

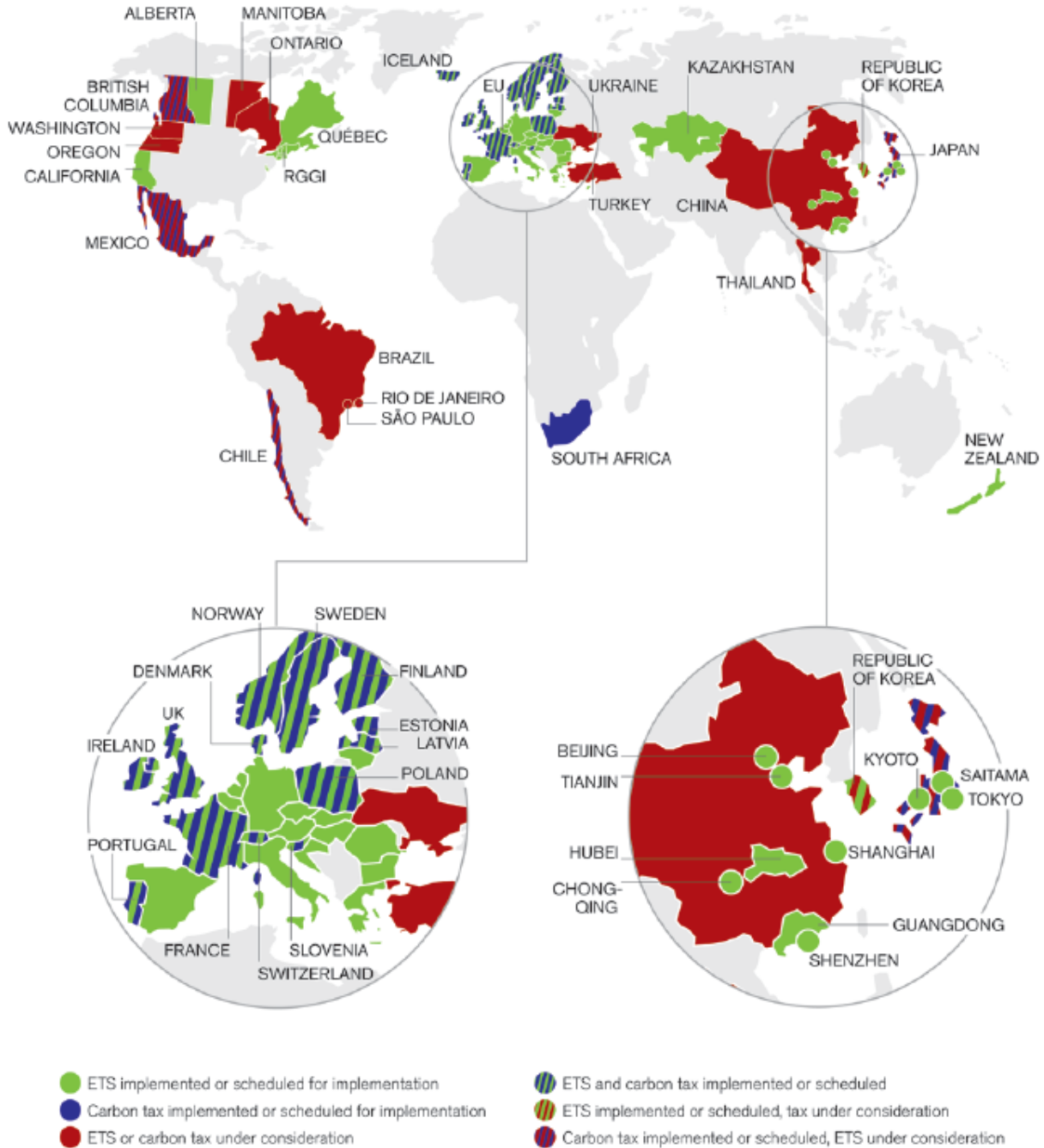
Maailmalla on kehitetty hiilidioksidipäästöille erilaisia hinnoittelujärjestelmiä, joista yleisimmät ovat hiilidioksidiverotus ja päästökauppa. Maailmanpankin mukaan tällä hetkellä on käytössä 40 kansallista ja 20 alueellista hiilen hinnoittelumekanismia kattaen 12 % maailman päästöistä (ks. seuraavan sivun kaavio).

- Hiilidioksidiverotus on käytössä muun muassa Pohjoismaissa, eräissä Euroopan maissa ja Japanissa. Suomessa hiilidioksidiverotus otettiin käyttöön ilmeisesti ensimmäisenä maailmassa vuonna 1990.
- Päästökauppa puolestaan on käytössä mm. EU:ssa (mukaan lukien Suomi), Kaliforniassa ja Etelä-Koreassa. Kiina on ilmoittanut aloittavansa koko maan laajuisen päästökaupan vuonna 2017. Tällä hetkellä siellä on menossa seitsemän aluetason kokeilujaksoa.

Uusien päästökauppajärjestelmien lisäksi voidaan nykyisiä yhdistää entistä laajemmiksi kokonaisuusiksi. Järjestelmien yhdistämisen haasteena on niiden koskeminen kansallisesti tärkeitä energian tuotantoa ja teollisuutta, toimintatapojen erilaisuus ja hallinnon järjestäminen. Tätä vaikeutta kuvaa se, että esimerkiksi EU ja Sveitsi ovat jo pitkään neuvotelleen päästökauppojensa yhdistämisestä ilman, että ratkaisuun olisi päästy.

19.11.2015

Figure 2. Summary map of existing, emerging, and potential regional, national and subnational carbon pricing instruments (ETS and tax)¹⁰

¹⁰ Carbon pricing instruments are considered "implemented" or "scheduled for implementation" once they have been formally adopted through legislation.

Lähde: Maailman pankki ja Ecofys

<http://www.worldbank.org/en/news/feature/2015/05/26/carbon-pricing-initiatives-nearly-50-billion>

19.11.2015

5.1 Hiilivuodon käsite

EU:n muita kireämmät päästötavoitteet aiheuttavat Euroopassa toimiville yrityksille lisäkustannuksia, kun ne joutuvat esim. ostamaan päästöoikeuksia tai maksamaan korkeampaa hintaa sähköstä. Lisäkustannuksista aiheutuu niille kilpailuhaittaa, kun ne toimivat globaaleilla markkinoilla.

Hiilivuoto on ilmiö, jossa teollisuustuotantoa ja siten päästöjä siirtyy alempien ilmastokustannusten maihin. Hiilivuodon seurauksena päästöt maailmanlaajuisesti yleensä kasvavat.

Korkeammat ilmastokustannukset vähentävät investointihalukkuutta Eurooppaan. Tällöin esim. Aasia ja USA ovat entistä houkuttelevampi sijaintipaikka teollisuudelle. Vastaavasti Eurooppa on vaarassa menettää yritystoimintaa, investointeja ja työpaikkoja. Lopputuloksena EU:n päästöt vähenevät, mutta maailmanlaajuiset päästöt voivat päinvastoin kasvaa entisestään.

Hiilivuodon riski on torjuttavissa sopimalla tasaveroisista ilmastotavoitteista. Siihen asti EU:n hiilivuotosektori (=eurooppalaiset energiaintensiiviset yritykset, jotka kilpailevat globaaleilla markkinoilla) tarvitsee kompensatiota kärsimästään kilpailuhaitasta. Hiilivuotosektori tarvitsee sekä suoraa kompensatiota maksuttomien päästöoikeuksien muodossa että epäsuoraa kompensatiota hyvittämällä osa sähkön hinnan noususta EU:n sääntöjen mukaisesti.

5.2 Päästökaupan toimintaperiaate

Euroopan unionissa päästökauppa toimii seuraavien periaatteiden mukaan (energiantuotanto, energiaintensiivinen teollisuus, lentoliikenne):

- Vuosittain aleneva päästökatto vie kohti sovittuja tavoitteita vuosille 2020 ja 2030.
- Hiilidioksidipäästöille luodaan hinta, joka muodostuu markkinaehtoisesti tarjonnan ja kysynnän mukaan:
 - Tarjonta määrittyy ilmastotavoitteen mukaan; EU asettaa päästöilleen ylärajan.
 - Kysyntä riippuu yritysten energiavalinnoista ja suhdanteista; taantumassa päästöt yleensä alenevat ja nousukautena kasvavat tuotannon muutosten mukaan.
- Päästökauppa ohjaa kustannustehokkaimpaan päästövähennykseen samalla taaten päästötavoitteen toteutumisen.
 - Yritys valitsee itse, ostaako päästöoikeuksia vai investoiko esimerkiksi uuteen teknologiaan.

6 Hiilinielut ja biomassat

Metsät ovat ilmastolle välttämättömiä, sillä ne sitovat haitallisia hiilidioksidipäästöjä eli toimivat ns. hiilinieluinä. Monissa maailman maissa hiilinielut ovat vakavastikin uhattuina johtuen mm. aavikoidumisesta, riittämättömästä metsänhoidosta tai siitä, että metsiä raivataan ruuan viljelyksen tieltä. Ilmastokeskustelussa puhutaan maankäytön muutoksista (LULUCF, land use, land use change, and forestry) ja esimerkiksi peltoviljeltyjen 1. sukupolven biopolttoaineiden osalta maankäytön epäsuorista vaikutuksista (ILUC, indirect land use change).

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi aiemmissa ilmastoneuvotteluissa on vuosikausia keskusteltu siitä, kuinka globaalia hiilinielujen / metsien vähenemistä voitaisiin hillitä ja pysäyttää. Jo ennen Par-

19.11.2015

iisia on saavutettu sopu ns. REDD+-mekanismista (Reduced emissions from deforestation and forest degradation, conservation of existing forest carbon stocks, sustainable forest management and enhancement of forest carbon stocks). Siinä kehitysmaat voivat saada kompensatiota vähentäessään metsäsektoriensa päästöjä. Keinoina ovat muun muassa metsäkadon ehkäiseminen ja metsittämissä hankkeiden toteuttaminen.

Metsäriikkaassa Suomessa hiilinielut eivät ole uhattuina. Vaikka metsäpinta-alamme hieman kutistuu, niin hyvästä metsienhoidosta johtuen puiden kokonaistilavuus kiistatta ja mitatusti kasvaa Suomessa jatkuvasti. Näin ollen metsiemme kyky sitoa ilmastopäästöjä jatkuvasti lisääntyy. Siksi meidän on tärkeää voida käyttää metsävarojamme kestävyysrajoissa niin jalostavan teollisuuden ja rakentamisen raaka-aineena kuin liikenteen ja energiantuotannon polttoaineina, sillä näistä syntyvä biotalous on yksi Suomen talouden kivijaloista. Biomassojen energiakäyttö on myös olennainen keino, jolla Suomi pystyy vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja saavuttamaan EU:n asettamat ilmasto- ja uusiutuvan energian tavoitteet.

Tästä syystä Suomi vaikuttaa Pariisissa ja EU:ssa kahden asian puolesta:

- Biomassan polttaminen tulee lukea jatkossakin päästöttömäksi (hiilineutraaliksi) energiamuodoksi, mitä se Suomen olosuhteissa kiistatta on.
- Hiilinielujen muutoksia (metsien vähenemistä / lisääntymistä) ei tulisi enää jatkossa (v. 2020 jälkeen) laskea metsäpinta-alan mukaan, vaan todellisen puuston määrän eli tilavuuden mukaan. On nurinkurista, että nykysäännöin Suomen metsien jatkuvasti kasvava hiilinielu joudutaan raportoimaan YK:lle päinvastoin päästölähteenä. Tämä "päästö" on kompensoitava esimerkiksi ostamalla päästöoikeuksia.

Puuta jalostava prosessiteollisuus samoin kuin energiantuotanto vaativat poikkeuksellisen raskaita investointeja, joihin yritykset joutuvat sitoutumaan vuosikymmeniksi eteenpäin. Biomassan hiilineutraaliuden kyseenalaistaminen sekä hiilinieluja koskevat laskentasäännöt ovat käytännön esimerkki siitä, kuinka ilmastopolitiikan valinnat voivat vaikuttaa konkreettisesti investointien reunaehtoihin ja kannattavuuteen.

Investointiepävarmuutta tulisikin jatkossa kaikin keinoin vähentää tekemällä mahdollisimman pitkäjänteisestä, ennakoitavaa ja johdonmukaista politiikkaa, ilman uhkaa pelisääntöjen muutoksista myöhemmin.

7 EK:n odotukset Pariisin kokoukselle

Pariisin ilmastoneuvotteluiden tavoitteena tulee olla kaikkia maita oikeudellisesti ja mahdollisimman tasapuolisesti sitova ja päästöjä kunnianhimoisesti vähentävä sopimus. Olisi tärkeää vaikkakin epärealistista, että ainakin suuret päästömaat vielä kiristäisivät tavoitteitaan vertailukelpoisiksi EU:n kanssa.

Suurena ja realistisena uhkana on kuitenkin se, että valtioiden sitovat päästövähennyssitoumukset kariutuisivat pois lopullisesta sopimustekstistä. Tällöin Pariisin-sopimuksen pääsisällöksi jäisi valtioiden sitoutuminen kehitysmaiden ilmastorahoitukseen. Kehitysmaarahoituksen osalta tulee välttää "avointa piikkiä", ellei luvattujen päästövähennys- ym. ilmastotoimenpiteiden mittausta, raportointia ja verifiointia (MRV) ole myös kehitysmaita laillisesti sitovaa.

Globaalisti tasapuoliset päästörajoitukset / ilmastovelvoitteet ovat tarpeen kolmesta syystä:

19.11.2015

- 1) Ilmakehä on yhteinen ja siksi kaikkien maanosien päästötoimet ovat välttämättömiä. Tähänastisten ilmastositoumusten kunnianhimo ei tutkijoiden mukaan ole riittävä, jotta lämpötilan nousu jäisi alle kahden asteen, kuten YK:n yhteisesti sovittu ilmastopuitesopimus tavoittelee (arvio tähänastisten ilmastositoumusten vaikutuksesta +2,7 astetta).
- 2) Näin yrityksille voitaisiin tarjota tasavertaiset kilpailuedellytykset ja yhtäläiset ”ilmastokustannukset” sijaintimaasta ja maanosasta riippumatta. Tällöin päästöt vähenisivät aidosti eivätkä vain siirtyisi ns. hiilivuotona maasta toiseen.
- 3) Cleantechin ja biotalouden maailmanmarkkinat voisivat jopa moninkertaistua. Suomella on tällöin kasvavia vientimahdollisuuksia muun muassa energiatekniikassa, energiatehokkuudessa, biotaloudessa, vesien puhdistuksessa ja jätteiden käsittelyssä. Kasvattamalla cleantech-vientiään suomalaisyritykset voivat vähentää päästöjä moninkertaisesti verrattuna siihen, että vaikutukset ulottuisivat vain kotimaahan.

Vuonna 2020 voimaan tulevan sopimuksen tulee ottaa huomioon myös seuraavat näkökohdat:

- Sopimuksen tulisi olla vähintään G20-maita oikeudellisesti sitova.
- Hiilidioksidipäästöjen hinnoittelua tulisi edistää niin, että kaikille maille ja niiden yrityksille koituisi samankaltainen kustannusrasite aiheutetuista päästöistä. Tässä keinoina olisivat esimerkiksi päästökauppa tai CO₂-verotus.
- Puupohjaiselle teollisuudelle ja energiantuotannolle ei tule kohdistaa rajoituksia Suomen kaltaisissa metsärikkaimissa maissa, joissa hiilinielut eivät ole uhattuina. On erittäin tärkeää, että biomassan jalostaminen ja polttaminen luetaan jatkossakin hiilineutraaliksi toiminnaksi.
- Yritykset ja niiden tekemät innovaatiot ja investoinnit ovat keskeinen osa ilmastonmuutoksen ratkaisua. Siksi yritykset on tärkeää ottaa mukaan vaikuttamaan ilmastopolitiikan tavoitteisiin ja ohjauskeinoihin. Yksityisen sektorin roolia tulee vahvistaa ilmastoneuvotteluissa lisäämällä vuoropuhelua neuvottelijoiden ja elinkeinoelämän edustajien välillä.

19.11.2015

8 EK Pariisissa ja asiantuntijoidemme yhteystiedot

EK on paikan päällä Pariisin ilmastokokouksessa:

- EK:n energia- ja ilmastopolitiikasta vastaava johtava asiantuntija Mikael Ohlström on Pariisissa 30.11.–4.12. ja 9.–12.12. Hän on aiemmin osallistunut ilmastokokouksiin vuosina 2013 Varsovassa, 2009 Kööpenhaminassa sekä 2002 New Delhissä.
- EK järjestää Pariisissa ti 1.12. ilmastoneuvotteluiden oheistapahtuman, jonka aiheena on puun kestävä käyttö ja hiilinielut. Tilaisuutta isännöivät kanssamme Metsäteollisuus ry, Energiateollisuus ry, maa- ja metsätalousministeriö sekä Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto (EPA).

Ilmastoneuvottelut:

Mikael Ohlström

Johtava asiantuntija; energia, ilmasto ja biotalous

050 468 1022

mikael.ohlstrom@ek.fi

@MikaelOhlstrom

Päästökauppa:

Kati Ruohomäki

Asiantuntija: ilmasto, energia ja materiaalitehokkuus

040 767 5684

kati.ruohomaki@ek.fi

Cleantech-liiketoiminta:

Tuuli Mäkelä

Asiantuntija: kestävä liiketoiminta ja yritysvastuu

050 330 3245

tuuli.makela@ek.fi

@tuulimakela

www.ek.fi/ilmastoneuvottelut

19.11.2015

9 Tietolähteitä verkossa

Pariisin ilmastoneuvotteluiden sivut:

<http://www.cop21.gouv.fr/en>

Pariisin ilmastoneuvotteluiden Information Hub:

<http://newsroom.unfccc.int/cop21parisinformationhub/>

Ajantasainen tieto eri maiden ilmastositoumuksista (INDC:t) Pariisiin:

<http://www4.unfccc.int/submissions/indc/Submission%20Pages/submissions.aspx>

YK:n Ilmastopuitesopimuksen (UNFCCC) sivut:

<http://unfccc.int/2860.php>

Pariisin tilanne- ja taustatietoa EK:n verkossa:

<http://ek.fi/mita-teemme/energia-liikenne-ja-ymparisto/ilmasto/kohti-pariisin-ilmastokokousta/>

EK:n eurooppalaisen kattojärjestön BusinessEuropen Pariisi-sivut:

<https://www.businesseurope.eu/campaign/road-paris>

Major Economies Business Forum (BizMef Forum):

<http://www.majoreconomiesbusinessforum.org/issuepapers.html>

ICC:n (International Chamber of Commerce):

<http://www.iccwbo.org/Advocacy-Codes-and-Rules/Document-centre/2015/The-Road-to-COP21/>

Hiilen hinnoittelu:

<http://www.worldbank.org/en/news/feature/2015/05/26/carbon-pricing-initiatives-nearly-50-billion>